

Toelichting over de behandeling van:

**Moties van de fractie GroenLinks naar aanleiding van
 Brief van het college van B&W d.d. 3 december 2013 inzake "Inzet camera's bij
 handhaving Wet werk en bijstand"**

Van:	De fractie van GroenLinks		
Doel:	Ter besluitvorming		
Toelichting:	<p>1. Achtergrond Naar aanleiding van de kamerbespreking op 15 januari j.l. over de brief van het college van B&W d.d. 3 december 2013 inzake "Inzet camera's bij handhaving Wet werk en bijstand" wil de fractie van GroenLinks een tweetal moties indienen over dit onderwerp.</p> <p>De fractie van GroenLinks wil met de eerste motie een uitspraak van de raad over de wenselijkheid van de inzet van camera's bij fraudebestrijding Wet werk en bijstand. Met de tweede motie (mocht de eerste motie het niet halen) wil de fractie het college oproepen een aantal regelingen in het protocol van het cameratoezicht aan te passen. O.a. dat de audit extern wordt geregeld en dat de tekenbevoegdheid bij de wethouder komt te liggen wanneer er toestemming moet komen voor camera inzet. Inzet van camera's richting onze bijstandsgerechtigden is weliswaar een bevoegdheid van het college maar vanwege het ingrijpende karakter van dit voornemen voor de privacy van de bijstandsgerechtigden vindt GroenLinks het indienen van deze moties op dit onderwerp gerechtvaardigd".</p> <p>2. Procedure ten aanzien aanvraag van een debat in de besluitronde Op grond van artikel 42 van het Reglement van Orde kunnen raadsleden een verzoek doen om een debat over een bepaald onderwerp te voeren in de besluitronde. Het verzoek dient gericht te worden aan de voorzitter en dient uiterlijk 14 dagen voorafgaand aan de vergadering waarin de verzoeker het desbetreffende onderwerp geagendeerd wil zien gedaan te worden. Dat verzoek dient ondersteund te worden door vijf andere raadsleden.</p> <p>Ook dient aan het debat een schriftelijk stuk ten grondslag te liggen. Dat is in dit geval de brief van het college van B&W van 3 december 2013 inzake "Inzet camera's bij handhaving Wet werk en bijstand". De moties worden zo spoedig mogelijk aan de gemeenteraad verzonden.</p>		
Naam steller: E-mail steller:	Martin Ruiter / M. Nooijen m.ruiter@nijmegen.nl / mno@planet.nl	Tel. steller:	06- 52 71 74 02 / 024- 329 2370
Bijlagen:	<p>1. Brief van het college van B&W d.d. 3 december 2013 inzake "Inzet camera's bij handhaving Wet werk en bijstand"</p> <p>De aangekondigde moties van GroenLinks worden zo spoedig mogelijk aan u nagezonden.</p>		

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum
3 december 2013

Ons kenmerk
MO10/13.0011784

Contactpersoon
Martin Ruiter

Onderwerp
Inzet camera's bij handhaving Wet werk en
bijstand

Datum uw brief

Direct telefoonnummer
06-52717402

Geachte leden van de Raad,

In onze brief van 12 juni 2012 (MO10/12.0000199) *Inzet technische hulpmiddelen handhaving Wwb* hebben we uw raad geïnformeerd over ons voornemen om in bepaalde gevallen binnen ons handhavingsbeleid mobiele camera's in te zetten. Wij hebben daarbij ook toegezegd om pas na afronding van het onderzoek van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) over te gaan tot aanschaf en inzet van de camera's.

In deze brief informeren wij u over het feit dat het CBP goedkeuring heeft verleend aan de wijze waarop wij in Nijmegen camera's willen inzetten voor handhavingsonderzoeken. In de motivering van ons voornemen om camera's in te zetten gaan we ook in op een aantal vragen die in de kamerronde van 27 juni 2012 aan de orde zijn gesteld. Ook gaan wij in op een aantal kanttekeningen die het Klant Groepen Overleg (KGO) heeft gemaakt in zijn vergadering van 14 november 2013

Uitkomst melding CBP

Conform afspraak hebben we ons protocol aan het CBP voorgelegd. We hebben goedkeuring van het CBP verkregen (zie bijlage) nadat we in overleg met het CBP het eerder vastgestelde protocol op onderdelen hebben aangescherpt. De belangrijkste inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van het eerdere protocol zijn:

- Geen camera-inzet vanwege efficiencywinst. Alleen inzet van camera als een ander, lichter instrument niet mogelijk is.
- Een camera wordt alleen ingezet als:
  - heimelijke fysieke observatie redelijkerwijs niet mogelijk is vanwege het afbreukrisico of de situatie rond het object van observatie, of
  - fysieke observatie een reëel veiligheidsrisico voor de observant kan opleveren.
- Een camera mag maximaal 10 dagen ingezet worden. Deze periode kan eenmalig met 10 dagen verlengd worden.

Vervolgvel

1

- Voor de inzet van een camera tijdens nachtelijke uren moet gemotiveerd een expliciet besluit genomen worden.

We hebben het aanscherpte protocol *Inzet camera bij rechtmatigheidsonderzoeken door bureau handhaving van de afdeling Inkomen* in onze vergadering van 3 december 2013 vastgesteld (zie bijlage).

Hoewel het inzetten van camera's voor handhavingsdoeleinden een bevoegdheid is van het College, beseffen wij dat een aantal raadsfracties kritische vraagtekens heeft geplaatst bij de inzet van camera's. We vinden het daarom belangrijk om uw raad zorgvuldig te betrekken in onze afwegingen.

Wij zijn van mening dat we met het betrekken van het CBP tegemoet zijn gekomen aan de wens van uw raad om zorgvuldig te onderzoeken of de inzet van camera's rechtmatig plaats kan vinden binnen de kaders van de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Nijmegen is de eerste gemeente die de inzet van camera's voor bovengenoemd doel heeft voorgelegd aan het CBP en ook goedkeuring heeft verkregen. Het in Nijmegen ontwikkelde protocol wordt inmiddels landelijk gezien als een voorbeeld hoe de inzet van camera's op een rechtmatige wijze vorm kan worden gegeven.

Overwegingen voor inzet camera's

Wij komen tot een aantal conclusies.

Om te beginnen: wij kunnen ook met dit – samen met het CBP - aangescherpte protocol voor een belangrijk gedeelte datgene bereiken wat we met de inzet van camera's hebben beoogd. Wij delen de opvatting van het KGO niet dat de criteria voor het wel of niet inzetten van de camera's in het protocol concreter zouden moeten beschreven. Wij wijzen er op dat het CBP nadrukkelijk heeft gekeken naar en feedback heeft geleverd op de criteria.

Vanuit onze optiek levert de inzet van camera's sneller betrouwbare informatie op. Een belangrijk voordeel van korte, intensieve inzet van camera's is dat de beelden bij een onterechte fraudemelding snel uitsluitel kunnen geven. Omgekeerd leveren camerabeelden ook betrouwbare en achteraf toetsbare informatie op. Je kunt immers letterlijk de film terugdraaien om te kijken wat daadwerkelijk is gebeurd.

Het is voor onze medewerkers een veiligere wijze van observeren dan waarneming ter plaatse. Er zijn locaties waar heimelijke observatie feitelijk onmogelijk is. Zeker bij personen die gewelddadig zijn, behoeft het geen betoog dat observaties ter plaatse als risicovol kunnen worden aangemerkt. Wij wijzen in dit verband ook op onze zorgplicht voor onze medewerkers. Aan de andere kant is het niet te rechtvaardigen dat we zwichten voor dreiging en dan maar geen onderzoek uitvoeren.

De inzet van camera's kan (privacygevoelige) huisbezoeken of buurtonderzoeken voorkomen. Juridisch wordt de inzet van camera's gezien als een relatief zware inbreuk op de privacy. De praktijk in andere gemeenten leert dat klanten de inzet van een camera vaak als een minder zware inbreuk op hun privacy ervaren dan bijvoorbeeld een buurtonderzoek. Dat betekent niet –

Vervolgvel
2

ter beantwoording van een vraag van de PvdA-fractie in de raadskamer van 27 juni 2012 – dat de inzet van camera's in plaats van een huisbezoek of buurtonderzoek komt. Dit is vanuit juridisch perspectief ook onrechtmatig. Wij zijn van mening dat in elke individuele situatie zeer zorgvuldig moet worden afgewogen welk middel in het onderzoek zowel geschikt als proportioneel is.

We vinden – ter beantwoording van de vraag van de fractie van Groen Links en een vraag vanuit het KGO hieromtrent - de inzet van camera's een proportioneel middel, mits gebruikt in combinatie met andere opsporingsmiddelen. Dat laatste houdt in dat eerst minder zwaarwegende middelen worden ingezet, zoals bijvoorbeeld de door de Groen Links-fractie aangehaalde koppeling van bestanden. Soms kan met minder zwaarwegende middelen het vermoeden van fraude niet worden aangetoond of weerlegd. Als dit het geval is, vinden wij inzet van het instrument in de in het protocol beschreven situaties toelaatbaar en proportioneel. Ook het schenden van de privacy van toevallige voorbijgangers achten wij minder zwaarwegend dan het onderzoeksbelang van de gemeente om misbruik van voorzieningen te voorkomen. Dit laat onverlet dat ons bureau Handhaving uiteraard gaat proberen de beelden dusdanig te verkrijgen dat niet dan wel zo weinig mogelijk inbreuk wordt gemaakt op de privacy van derden.

Volgens het KGO kan de inzet van camera's bij personen met een psychiatrische aandoening leiden tot een toename van angsten. Wij begrijpen de opmerking. De denklijn van het KGO volgend zou je echter ook andere onderzoeksmethoden zoals heimelijke observatie, huisbezoeken of buurtonderzoeken niet kunnen inzetten, want ook deze onderzoeksmethoden kunnen leiden tot een toename van angsten. We zijn ons ervan bewust dat de inzet van camera's van invloed kan zijn op het welbevinden van burgers in het algemeen en burgers met psychiatrische problemen in het bijzonder. Wij vinden het alternatief – het niet kunnen uitvoeren van handhavingsonderzoeken – echter niet te verenigen met onze taak als gemeente om toe te zien op een rechtmatige verstrekking van uitkeringen en het bestrijden van fraude.

Wij – en het CBP - achten een interne juridische audit alsmede de toetsing van een rechtmatige inzet door de leidinggevende van bureau Handhaving voldoende. Ook vinden wij – anders dan het KGO - dat het protocol voldoende waarborgen biedt dat alleen een zeer beperkt aantal en hiervoor ook opgeleide functionarissen de beelden bekijkt. Uiteraard komen we hierop terug op het moment dat daar aanleiding voor is. De evaluatie na een jaar inzet is ons inziens een goed moment om dit punt een definitief standpunt in te nemen.

Het KGO en ook De Nijmeegse Fractie hebben vraagtekens geplaatst bij de effectiviteit van het nieuwe instrument. Wij weten dat in den lande het middel door steeds meer gemeenten succesvol wordt ingezet. Ervaringen elders zijn dat er maar weinig discussie is over de inzet en relatief weinig gevallen bij de bestuursrechter belanden. Ook aan het door De Nijmeegse Fractie aangehaalde punt van de effectiviteit gaan wij in de evaluatie aandacht besteden.

Door verschillende partijen is gewezen op het belang van een goede controle aan de poort ter voorkoming van misbruik. Gedeeltelijk is dit zeker effectief. Niet voor niets zetten we momenteel alles op alles om bij de poort alleen rechtmatige aanvragen te honoreren. Maar feiten en omstandigheden kunnen veranderen en dat gebeurt ook dikwijls. Vandaar dat wij gedurende de periode van bijstandsverstrekking regelmatig controleren of nog wel aan de voorwaarden voor verstrekking wordt voldaan. Helaas moeten we in incidentele gevallen ook constateren dat iemand misbruik heeft gemaakt van de solidariteit van anderen. We vinden het vanuit het

Vervolgvel
3

oogpunt van draagvlak essentieel om misbruik van voorzieningen tegen te gaan – als het moet ook door de inzet van camera's. Alles overwegende zijn wij voornemens om nu daadwerkelijk over te gaan tot aanschaf van camera's en de benodigde randapparatuur.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls

drs. B. van der Ploeg

Aantal Bijlagen: Protocol *Inzet camera bij rechtmatigheidsonderzoeken door bureau handhaving van de afdeling Inkomen*

Besluit College Bescherming Persoonsgegevens inzake voorafgaand onderzoek inzet mobiele camera's

POSTADRES Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag BEZOEKADRES Juliana van Stolberglaan 4-10
 TEL 070 - 88 88 500 FAX 070 - 88 88 501 INTERNET www.cbpweb.nl www.mijnprivacy.nl

AAN Gemeente Nijmegen
 t.a.v. de heer A. van Gaal
 Postbus 9105
 6500 HG NIJMEGEN

reg.nr. 13.0012412
 procesverantw.: 20-10

INGEKOMEN
 20 SEP. 2013
 GEMEENTE NIJMEGEN

DATUM 18 september 2013

ONS KENMERK z2013-00471

CONTACTPERSOON Mw. mr. ing. P.J.M. Koenen
 070-8888500

class.nr.: -1.752

UW BRIEF VAN 12 juni 2013

afgedaan:

UW KENMERK 13.0008435

ONDERWERP Voorafgaand onderzoek Bureau Handhaving;
 definitief besluit

ONTVANGST
 BEVESTIGING
 VERZONDEN

Geachte heer Van Gaal,

Naar aanleiding van uw melding van Bureau Handhaving heeft het College bescherming persoonsgegevens (CBP) een voorafgaand onderzoek ingesteld zoals bedoeld in de artikelen 31 en 32, van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Op 30 juli 2013 heeft het CBP u zijn ontwerpbesluit met betrekking tot de rechtmatigheid van de door u beschreven voorgenomen verwerking kenbaar gemaakt en u geïnformeerd over de publicatie ervan in de Staatscourant. Belanghebbenden hebben gedurende zes weken na deze publicatie de mogelijkheid gehad hun opmerkingen over het ontwerpbesluit kenbaar te maken aan het CBP. Hier is geen gebruik van gemaakt.

Daarom is het ontwerpbesluit ongewijzigd omgezet in het definitief besluit, dat u bij dezen toegezonden krijgt. Hierbij ontvangt u het besluit omtrent de rechtmatigheid van het protocol van de door u beschreven voorgenomen verwerking Bureau Handhaving. Indien daartoe aanleiding is, zal het CBP de naleving van het protocol controleren, waarbij onder meer aandacht zal uitgaan naar de wijze en het niveau waarop feitelijk de besluitvorming ten aanzien van cameraobservatie plaatsvindt.

Op het voorafgaand onderzoek is de 'uniforme openbare voorbereidingsprocedure' van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. De zakelijke inhoud van het definitieve besluit wordt in de Staatscourant gepubliceerd en zal – ingevolge artikel 3:44, eerste lid, Awb –gedurende zes weken ter inzage liggen bij het CBP.

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na publicatie van dit besluit om de beschreven verwerking rechtmatig te verklaren, beroep instellen tegen dit besluit bij de sector bestuursrecht van de rechtbank. Het indienen van een beroepschrift schort de werking van dit besluit niet op. Indien onverwijld spoed – gelet op de betrokken belangen – dat vereist kan de voorzieningenrechter van de rechtbank worden verzocht een voorlopige voorziening te treffen.

DATUM 18 september 2013
ONS KENMERK z2013-00471

Bij het indienen van beroep is het van belang dat - ingevolge artikel 6:13 Awb - geen beroep kan worden ingesteld bij de rechter door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze (als bedoeld in artikel 3:15 Awb) naar voren heeft gebracht. Alleen een belanghebbende die een zienswijze heeft ingediend, kan beroep instellen en dan nog uitsluitend voor zover het de onderdelen van het besluit betreft waartegen zijn zienswijze zich richtte. Die beperking geldt niet voor zover in het definitieve besluit wijzigingen zijn aangebracht ten opzichte van het ter inzage gelegde ontwerpbesluit.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Namens het College bescherming persoonsgegevens,

Dupon, drs. K. (CBP)
Senior beleidsmedewerker

Besluit inzake de verklaring omtrent de rechtmatigheid van de verwerking Bureau Handhaving van de gemeente Nijmegen; z2012-00471.

1 Inleiding: aanleiding voorafgaand onderzoek

Op 25 april 2013 heeft de gemeente Nijmegen – ingevolge artikel 27, van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) – melding gedaan bij het College bescherming persoonsgegevens (CBP) van een voorgenomen verwerking van persoonsgegevens. Deze melding is door het CBP op 1 mei 2013 ontvangen en is bij het CBP bekend onder meldingsnummer m124104 onder de naam Bureau Handhaving (ten behoeve van Wet werk en bijstand).

Op grond van de beschikbare informatie concludeert het CBP dat de gemeente Nijmegen voornemens is gegevens vast te leggen op grond van het gericht verzamelen van informatie door middel van eigen onderzoek zonder de betrokkene daarvan op de hoogte te stellen. Ingevolge artikel 31, eerste lid, onder b, Wbp is in een dergelijk geval een voorafgaand onderzoek vereist. Naar aanleiding van deze melding heeft het CBP een voorafgaand onderzoek, zoals bedoeld in artikel 31 Wbp, ingesteld.

In het voorbereidende deel van het voorafgaand onderzoek vormt het CBP zich een algemeen beeld van de rechtmatigheid van de door de gemeente Nijmegen beschreven voorgenomen gegevensverwerking tegen de achtergrond van de algemene waarborgen uit de Wbp. In een nader onderzoek worden met name de risicovolle aspecten van de voorgenomen verwerking beoordeeld. Het voorafgaand onderzoek leidt tot een verklaring omtrent de rechtmatigheid als bedoeld in artikel 32 Wbp.

2 Procedureverloop

De aanschaf en de inzet van observatie camera's is een bevoegdheid van het college. Op 12 juni 2012 heeft het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Nijmegen het protocol "Inzet mobiele Observatie-unit gemeente Nijmegen", vastgesteld.

Gelet op de inhoud van het protocol, de wijze waarop dat raakt aan de (inbreuk op) de persoonlijke levenssfeer en de politieke gevoeligheid heeft het college de gemeenteraad van de gemeente Nijmegen op grond van artikel 169, tweede lid van de Gemeentewet via een brief actief geïnformeerd.

Nadat een eerder ingediende gewijzigde melding Bureau Handhaving (ten behoeve van Wet werk en bijstand) was ingetrokken, heeft het CBP op 1 mei 2013 een nieuwe melding met bijbehorend 'Protocol inzet camera bij rechtmatigheidsonderzoeken door bureau handhaving van de afdeling inkomen' ontvangen. Op 23 mei 2013 heeft het CBP aan de gemeente Nijmegen medegedeeld dat naar aanleiding van het voorbereidend onderzoek een nader onderzoek is ingesteld als bedoeld in artikel 32, vierde lid, Wbp. In dit kader zijn schriftelijke inlichtingen ingewonnen.

Het ontwerpbesluit is ingevolge artikel 3:11 Awb op 6 augustus 2013 gedurende zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode zijn belanghebbenden in de gelegenheid gesteld

zienswijzen in te dienen. Er zijn gedurende deze periode geen zienswijzen door het CBP ontvangen.

3 Feitelijke weergave verwerking

3.1 Doeleinde en grondslag

De gemeente Nijmegen stelt zich als organisatie ten doel om de rechtmatigheid van verstrekte uitkeringen te controleren. De voorgenomen verwerking Bureau Handhaving (ten behoeve van Wet werk en bijstand) beoogt daaraan bij te dragen door (gedrag van) betrokkenen heimelijk door middel van een camera te observeren. De gemeente Nijmegen geeft in het protocol aan dat de bevoegdheid voor deze verwerking is terug te voeren op artikel 53a, negende lid, Wet werk en bijstand: "Het college is bevoegd onderzoek in te stellen naar de juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens en zo nodig naar andere gegevens die noodzakelijk zijn voor de verlening dan wel de voortzetting van bijstand. Indien het onderzoek daartoe aanleiding geeft kan het college besluiten tot herziening van de bijstand."

Tot cameraobservatie wordt alleen overgegaan indien een gegronde vermoeden bestaat dat de door belanghebbende verstrekte gegevens niet of niet meer juist en volledig zijn en er geen voor de betrokkene minder ingrijpende middelen kunnen worden ingezet. Tot de inzet van een camera wordt overgegaan als bij gehele of gedeeltelijke bevestiging van het vermoeden geen of minder bijstand zou worden verleend. Het totale benadelingsbedrag speelt daarbij een rol. De aard en de ernst van de vermoede onrechtmatigheid worden omschreven in de aanvraag.

Tot de inzet van cameraobservatie wordt alleen overgegaan na schriftelijke toestemming van de leidinggevende. Toestemming wordt voor een zo kort mogelijke periode van maximaal 10 dagen verleend en kan éénmalig worden verlengd voor een periode van maximaal 10 dagen. Uit de toestemming en de verlenging daarvan blijkt telkens de afweging die is gemaakt met betrekking tot de totale duur van de inzet van de camera. Als toestemming wordt gevraagd om beelden vast te leggen tussen 21.00 uur en 06.00 uur dan wordt gemotiveerd op grond waarvan verwacht wordt dat in deze uren voor het onderzoek relevante beelden zullen worden verkregen. De camera wordt niet gebruikt voor waarneming in een woning, bedrijfsruimte of andere besloten locatie. In de uitvoering wordt de noodzakelijkheid van de inzet van de camera telkens binnen een periode van 60 uur getoetst. Het origineel van de toestemming wordt bewaard als onderdeel van het zaakdossier.

Voor de afweging of tot heimelijke waarneming door middel van een camera of zonder camera (fysieke observatie) wordt overgegaan geldt dat een camera alleen wordt ingezet als:

1. heimelijke fysieke observatie vanwege het afbreukrisico en/of situatie rond het object van observatie redelijkerwijs niet mogelijk of
2. fysieke observatie een reëel veiligheidsrisico voor de observant kan opleveren.

In de aanvraag voor cameraobservatie wordt aangegeven waaruit het onderzoek tot dan toe heeft bestaan. Alle handelingen van het onderzoek en de resultaten daarvan worden vastgelegd in het onderzoeksdossier.

3.2 Opslag, beveiliging en autorisatie

De beelden worden beveiligd overeenkomstig het gemeentelijk beveiligingsbeleid in aanmerking genomen de richtsnoeren voor beveiliging van persoonsgegevens van het CBP, door middel van zowel organisatorische, fysieke als technische maatregelen. Alleen bevoegd personeel heeft toegang tot de beelden. De beelden worden integraal opgeslagen, voorzien van een unieke (hash)code. Het beheer van de opgeslagen beelden is fysiek en logisch gescheiden van de overige operationele uitvoering van de rechtmatigheidsonderzoeken. Afdrukken die relevant zijn voor het rechtmatigheidsonderzoek worden in het dossier opgenomen als onderdeel van het observatieverslag of rapportage van bevindingen.

De beelden worden vernietigd uiterlijk bij sluiting van het dossier van het betreffende rechtmatigheidsonderzoek, daaronder begrepen de periode die nodig is om maatregelen te treffen zoals schorsing, intrekking, herziening, en terugvordering (van de kosten) van bijstand, de afhandeling van bezwaar en beroepsprocedures alsmede strafzaken naar aanleiding daarvan. De beelden worden eerder vernietigd zodra is vastgesteld dat de beelden niet of niet langer noodzakelijk zijn voor het rechtmatigheidsonderzoek. Beoordeling hiervan vindt in ieder geval plaats zo spoedig mogelijk nadat het observatierapport is opgeleverd. Het observatierapport wordt uiterlijk binnen vijf werkdagen na de observatie opgemaakt.

De volgende documentatie wordt bij de beelden bewaard:

- de kopie van de voor het maken van de beelden gegeven toestemming of toestemmingen, wijziging of beëindiging daarvan;
- de documentatie van het plaatsen, het inwerking stellen, het wijzigingen van de werking, het buiten werking stellen en het verwijderen van een camera;
- voor kopie conform ondertekende observatieverslagen.

3.3 Informatieplicht en rechten betrokkene

Betrokkenen worden geïnformeerd overeenkomstig de procesbeschrijving 'Heimelijke waarneming door sociale diensten' van de stichting StimulansZ¹. Bij het informeren wordt kenbaar gemaakt dat een technisch hulpmiddel is ingezet.

Indien een betrokkene om kennisneming van de beelden verzoekt, wordt dit toegestaan door het tonen van beelden of het verstrekken van een kopie van de beelden. Beelden waarop het andere personen dan betrokkenen herkenbaar zijn worden niet getoond en worden niet in kopie aan de betrokkene verstrekt, tenzij de betrokkene hierbij een belang heeft dat zwaarder weegt dan de belangen van deze andere betrokkenen. Hetzelfde geldt indien tot individuele personen herleidbare zaken of goederen op de beelden zichtbaar zijn.

4 Beoordeling verwerking

4.1 Doeleinde

Artikel 7 Wbp vereist dat een verwerking van persoonsgegevens alleen "voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld mogen worden".

---

¹ Deze procesbeschrijving, die als leidraad kan dienen bij de melding van gegevensverwerkingen door sociale diensten, is in 2003 opgesteld door StimulansZ, de dienstverlenende organisatie voor sociale diensten. De informatieplicht en de registratieplicht zijn in deze procesbeschrijving duidelijk uitgelegd.

In het protocol wordt aangegeven dat het doeleinde van de verwerking het controleren van de rechtmatigheid van verstrekte uitkeringen is ten aanzien van regelingen op het gebied van de sociale zekerheid, zoals de Wet werk en bijstand.

4.2 Grondslag

Artikel 8 Wbp vereist dat persoonsgegevens slechts verwerkt mogen worden op basis van één van de grondslagen genoemd onder a tot en met f van dit artikel.

Het protocol geeft aan dat de verwerking gebaseerd kan worden op artikel 53a, negende lid, Wet werk en bijstand: "Het college is bevoegd onderzoek in te stellen naar de juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens en zo nodig naar andere gegevens die noodzakelijk zijn voor de verlening dan wel de voortzetting van bijstand. Indien het onderzoek daartoe aanleiding geeft kan het college besluiten tot herziening van de bijstand." Voor de afweging of tot heimelijke waarneming door middel van een camera of zonder camera (fysieke observatie) wordt overgegaan geldt dat een camera alleen wordt ingezet als:

1. Een gegrond vermoeden bestaat dat de door belanghebbende verstrekte gegevens niet of niet meer juist en volledig zijn. Tot de inzet van een camera wordt overgegaan als bij gehele of gedeeltelijke bevestiging van het vermoeden geen of minder bijstand zou worden verleend. Het hoogte van het benadelingsbedrag speelt daarbij een rol. De aard en de ernst van de vermoede onrechtmatigheid worden omschreven in de aanvraag voor cameraobservatie.
2. Heimelijke fysieke observatie vanwege het afbreukrisico en/of situatie rond het object van observatie redelijkerwijs niet mogelijk is.
3. Fysieke observatie een reëel veiligheidsrisico voor de observant kan opleveren.

Verder gelden de volgende aanvullende voorwaarden:

1. De cameraobservatie is beperkt tot een periode van maximaal 10 dagen en kan éénmalig worden verlengd voor een periode van nog eens 10 dagen. Uit de toestemming voor cameraobservatie en de verlenging daarvan blijkt telkens de afweging die is gemaakt met betrekking tot de totale duur van de inzet van de camera.
2. Als toestemming wordt gevraagd om beelden vast te leggen tussen 21.00 uur en 06.00 uur dan wordt gemotiveerd op grond waarvan verwacht wordt dat in deze uren voor het onderzoek relevante beelden zullen worden verkregen.
3. De camera wordt niet gericht op een woning, bedrijfsruimte of andere besloten locatie. In de uitvoering wordt de noodzakelijkheid van de inzet van de camera telkens binnen een periode van 60 uur getoetst.

Cameraobservatie in het kader van rechtmatigheidsonderzoek in de bestuursrechtelijke sfeer kan op basis van de bevoegdheid die volgt uit artikel 53a, negende lid, Wet werk en bijstand plaatsvinden, zo blijkt uit jurisprudentie. Hierbij moet wel worden voldaan aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

4.3 Bewaartermijnen

Artikel 10, eerste lid, Wbp vereist dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren, dan noodzakelijk voor de

verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.

Volgens het protocol worden de beelden vernietigd uiterlijk bij sluiting van het dossier van het betreffende rechtmatigheidsonderzoek, daaronder begrepen de periode die nodig is om maatregelen te treffen zoals schorsing, intrekking, herziening, en terugvordering (van de kosten) van bijstand, de afhandeling van bezwaar en beroepsprocedures alsmede strafzaken naar aanleiding daarvan. De beelden worden eerder vernietigd zodra is vastgesteld dat de beelden niet of niet langer noodzakelijk zijn voor het rechtmatigheidsonderzoek. Beoordeling hiervan vindt in ieder geval plaats zo spoedig mogelijk nadat het observatierapport is opgeleverd. Het observatierapport wordt uiterlijk binnen vijf werkdagen na de observatie opgemaakt. Het CBP stelt vast dat het protocol bewaartermijnen bevat van de opgenomen beelden.

4.5 Beveiliging

Volgens artikel 13 Wbp dient de verantwoordelijke passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer te leggen om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen garanderen, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau gelet op de risico's die de verwerking en de aard van te beschermen gegevens met zich meebrengen. De maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen.

De beelden worden beveiligd overeenkomstig het gemeentelijk beveiligingsbeleid in aanmerking genomen de richtsnoeren voor beveiliging van persoonsgegevens van het CBP, door middel van organisatorische, fysieke als technische maatregelen. Alleen bevoegd personeel heeft toegang tot de beelden. De beelden worden integraal opgeslagen, voorzien van een unieke (hash)code. Het beheer van de opgeslagen beelden is fysiek en logisch gescheiden van de overige operationele uitvoering van de rechtmatigheidsonderzoeken. Afdrukken die relevant zijn voor het rechtmatigheidsonderzoek worden in het dossier opgenomen als onderdeel van het observatieverslag of rapportage van bevindingen.

Periodiek wordt gecontroleerd of de beveiligingsmaatregelen adequaat zijn en voldoen aan de Wet bescherming persoonsgegevens. Deze periodieke controle heeft tevens betrekking op de naleving van het protocol. Van de controle wordt schriftelijk verslag uitgebracht en zonodig worden maatregelen tot herstel genomen.

4.6 Informatieplicht

Indien de verantwoordelijk gegevens verkrijgt, is hij op grond van artikel 34 Wbp verplicht de betrokkene te informeren over tenminste zijn identiteit en de doeleinden van de verwerking, tenzij betrokkene daarvan al op de hoogte was. De informatieverstrekking dient in beginsel plaats te vinden op het moment van vastlegging. Dit is slechts anders wanneer het informeren van betrokkene onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost of het achterwege laten van de informatieplicht noodzakelijk wordt geacht op grond van andere belangen als bedoeld in artikel 43 Wbp.

Betrokkenen worden geïnformeerd overeenkomstig de procesbeschrijving 'Heimelijke waarneming door sociale diensten' van de stichting StimulansZ. In deze procesbeschrijving wordt aangegeven dat betrokkenen uiterlijk drie maanden nadat het onderzoek is afgerond geïnformeerd dienen te worden over de verwerking (heimelijke waarneming). Het protocol geeft voorts aan dat tijdens het informeren kenbaar wordt gemaakt dat een technisch hulpmiddel is ingezet. Deze wijze van informeren geschiedt conform artikel 34 Wbp.

Indien – in afwijking van de informatieplicht uit artikel 33 of 34 Wbp – een verantwoordelijke voornemens is op grond van het gericht verzamelen van informatie door middel van eigen onderzoek persoonsgegevens vast te leggen zonder de betrokkene daarvan op de hoogte te stellen, dienen aanvullende waarborgen te worden getroffen. Die kunnen onder meer bestaan uit een registratie van de herkomst van de gegevens die gedurende een bepaalde tijd wordt bewaard om betrokkenen op een later tijdstip alsnog te kunnen informeren.

De volgende documentatie wordt bij de beelden bewaard:

- de kopie van de voor het maken van de beelden gegeven toestemming of toestemmingen, wijziging of beëindiging daarvan;
- de documentatie van het plaatsen, het inwerking stellen, het wijzigingen van de werking, het buiten werking stellen en het verwijderen van een camera;
- voor kopie conform observatieverslagen.

Het CBP concludeert dat de herkomst van de gegevens afdoende wordt geregistreerd om betrokkenen op een later tijdstip te kunnen informeren.

5 Conclusie

Op grond van het voorgaande concludeert het CBP dat de door de melder beschreven voorgenomen verwerking Bureau handhaving ten behoeve van Wet werk en bijstand voldoende waarborgen bevat, zodat het CBP voornemens is de beschreven voorgenomen verwerking rechtmatig te verklaren.

De gemeente Nijmegen heeft Bureau handhaving ten behoeve van Wet werk en bijstand in het leven geroepen met het oogmerk de rechtmatigheid van toegekende uitkeringen te controleren. De grondslag voor de verwerking betreft artikel 53a, negende lid, Wet werk en bijstand.

Het protocol 'Inzet camera bij rechtmatigheidsonderzoeken door bureau handhaving van de afdeling inkomen' geeft een adequate uitwerking van de inhoudelijke waarborgen die een behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerkingen aannemelijk maken. Daarnaast voorziet het protocol van de verwerking in organisatorische waarborgen die een juiste en zorgvuldige gegevensverwerking aannemelijk maken. Het protocol kent verder een uitwerking van de rechten van betrokkenen die voor de noodzakelijke balans en correctiemogelijkheden zorgen. In aanvulling daarop zijn tevens voldoende aanvullende passende en specifieke waarborgen getroffen voor de bijzondere risicovolle aspecten van de verwerking. Ten slotte kent het protocol ook voldoende waarborgen die een zorgvuldige verwerking garanderen.

6 Afsluiting en rechtsmiddel

Op het voorafgaand onderzoek is de 'uniforme openbare voorbereidingsprocedure' van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Dit houdt onder meer in dat de zakelijke inhoud van het besluit in de Staatscourant wordt gepubliceerd en gedurende zes weken ter inzage zal worden gelegd bij het CBP ingevolge artikel 3:44, eerste lid, Awb.

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na publicatie van dit besluit om de beschreven verwerking rechtmatig te verklaren beroep instellen tegen dit besluit bij de sector bestuursrecht van de rechtbank. Bij het indienen van beroep is het van belang dat - ingevolge artikel 6:13 Awb - geen beroep kan worden ingesteld bij de rechter door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze (als bedoeld in artikel 3:15 Awb) naar voren heeft gebracht. Alleen een belanghebbende die een zienswijze heeft ingediend, kan beroep in stellen en dan nog uitsluitend voor zover het de onderdelen van het besluit betreft waartegen zijn zienswijze zich richtte. Die beperking geldt niet voor zover in het definitieve besluit wijzigingen zijn aangebracht ten opzichte van het ter inzage gelegde ontwerpbesluit.

Het indienen van een beroepschrift schort de werking van dit besluit niet op. Indien onverwijld spoed - gelet op de betrokken belangen - dat vereist kan de voorzieningenrechter van de rechtbank worden verzocht een voorlopige voorziening te treffen.

's Gravenhage, 18 september 2013

Hoogachtend,
Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

Mr. W.B.M. Tomesen
Lid van het College

Gemeente Nijmegen

**Protocol inzet camera bij rechtmatigheids-
onderzoeken door bureau handhaving van de
afdeling inkomen.**

Inleiding

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Nijmegen (B&W) is belast met de uitvoering van een aantal wetten en regelingen op het gebied van de sociale zekerheid, zoals de Wet werk en bijstand (Wwb). Hierbij hoort controle op de rechtmatigheid van uitkeringen onder deze wetgeving, het zogenaamde rechtmatigheidsonderzoek. Belanghebbenden zijn met het oog hierop ook verplicht gegevens te verstrekken ter beoordeling van hun recht op uitkering.

Binnen de gemeente Nijmegen zijn de medewerkers van het Bureau Handhaving van de Afdeling Inkomen belast met de uitvoering van rechtmatigheidsonderzoek. Voor de uitvoering van het rechtmatigheidsonderzoek kunnen verschillende bronnen en onderzoeksmethoden worden gebruikt. Dit protocol ziet specifiek op de inzet van een camera bij heimelijke observatie als methode van onderzoek

Het verzamelen van informatie en persoonlijke gegevens in het kader van rechtmatigheidsonderzoek raakt de persoonlijke levenssfeer van de belanghebbende die het betreft. Heimelijke observatie van een belanghebbende, helemaal als daar een camera bij wordt ingezet, vormt een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de belanghebbende.

Een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is alleen toegestaan indien deze is voorzien bij wet en noodzakelijk is voor een legitiem doel.

De wet geeft B&W niet met zoveel woorden de bevoegdheid tot heimelijke observatie en de inzet van een camera daarbij. Deze bevoegdheid ligt besloten in de meer algemeen gestelde wettelijke taken van B&W waarop het rechtmatigheidsonderzoek is terug te voeren. Zo bepaalt artikel 53a, negende lid, Wwb: *“Het college is bevoegd onderzoek in te stellen naar de juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens en zonedig naar andere gegevens die noodzakelijk zijn voor de verlening dan wel de voortzetting van bijstand.”*

Een wettelijke grondslag alleen volstaat niet. Een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer moet altijd noodzakelijk zijn. Dit betekent dat de inzet van onderzoeksmethoden in redelijke verhouding moet staan tot het doel ervan en dat dat doel niet op een voor de belanghebbende minder belastende wijze moet kunnen worden bereikt. Dit moet van geval tot geval worden afgewogen. Daarbij geldt dat hoe zwaarder de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is, hoe minder snel deze noodzakelijk geoordeeld zal kunnen worden. Heimelijke observatie met een camera heeft in dit verband te gelden als een serieuze inbreuk. In dit protocol worden richtsnoeren gegevens voor de afweging van de proportionaliteit en subsidiariteit van de inzet van een camera in een concreet rechtmatigheidsonderzoek.

De verwerking van persoonsgegevens verkregen door middel van cameraobservatie dient te voldoen aan de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). In 2007 hebben B&W voor heimelijke observatie in het kader van rechtmatigheidsonderzoek de Procesbeschrijving “Informatieplicht Heimelijke waarneming door sociale diensten” onderschreven. Het onderhavige protocol bevat de voorwaarden die B&W in aanvulling daarop stellen aan cameraobservatie en verwerking van de daarmee verkregen gegevens in het kader van rechtmatigheidsonderzoek. De Procesbeschrijving “Informatieplicht Heimelijke waarneming door sociale diensten” 2007 blijft onverkort van toepassing. Bij de inzet van camera's dient te worden voldaan zowel aan die procesbeschrijving als aan het onderhavige protocol.

Dit protocol is als volgt ingedeeld. Hoofdstuk 1 bevat de procedure en voorwaarden voor de inzet van een camera. Hoofdstuk 2 bevat voorwaarden voor de uitvoering van de inzet van een camera. Hoofdstuk 3 bevat de voorwaarden voor de verwerking van camerabeelden en het beheer daarvan. Hoofdstuk 4 bevat voorwaarden met betrekking tot het informeren van en de rechten van betrokkenen. Hoofdstuk 5 bevat voorwaarden met betrekking tot de controle op de naleving van dit protocol.

Reikwijdte

Dit protocol is toegesneden op de huidige Wet werk en bijstand. B&W zijn op het terrein werk en inkomen ook belast met de uitvoering van andere wetten op grond waarvan aanspraak op uitkering kan bestaan, zoals de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). Dit protocol kan in de toekomst toegepast worden voor de inzet van

camera's bij rechtmatigheidsonderzoek op grond van nieuwe of aangepaste wetgeving op het terrein van werk en inkomen, voor zover de inzet van camera's is terug te voeren op een wettelijke grondslag.

Handhaving kan een bestuursrechtelijk of een strafrechtelijk karakter hebben. Binnen het bestuursrecht heeft B&W het gezag en het beheer over de inzet van de camera en de verwerking van de daarmee verkregen beelden. Hoewel binnen het strafrecht de officier van justitie het gezag over het opsporingsonderzoek en daarmee ook over de inzet van een camera heeft blijven B&W op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens de verantwoordelijke voor de verwerking van de daarmee verkregen beelden. Het College bescherming persoonsgegevens, dat toezicht houdt op de Wet bescherming persoonsgegevens, heeft zich in deze zin uitgesproken (z2002-0477). De Procesbeschrijving 'Heimelijke waarneming door sociale diensten', die het College bescherming persoonsgegevens heeft goedgekeurd en die B&W hebben onderschreven, volgt dit uitgangspunt. Dit protocol is daarom voor wat betreft de inzet van camera's alleen van toepassing op het gezag van B&W over de inzet van de camera's binnen het bestuursrecht. Voor zover het betreft de verwerking van de verkregen beelden is dit protocol van toepassing ongeacht of deze zijn verkregen in een bestuursrechtelijk of in een strafrechtelijk onderzoek.

1. Inzet van de camera

1.1 Inleiding

Dit hoofdstuk is alleen van toepassing op de inzet van een camera bij bestuursrechtelijk rechtmatigheidsonderzoek. De inzet van een camera in een strafrechtelijk onderzoek is alleen toegestaan in opdracht van de officier van justitie.

De inzet van een camera moet noodzakelijk zijn. Noodzakelijk houdt in dat aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit moet worden voldaan. De wettelijke grondslag voor de inzet van een camera is een algemene, meer taakstellende, bepaling in de betreffende wetgeving op het gebied van de sociale zekerheid, zoals artikel 93a, negende lid Wwb. De grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens die zijn verkregen door middel van de inzet van een camera is een goede vervulling van de betreffende publiekrechtelijke taak door B&W, als bedoeld in artikel 8, onder e, Wbp. Omdat de wet niet een uitdrukkelijke en specifieke grondslag voor de inzet van een camera geeft, mag daarmee niet meer dan een beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer worden gemaakt. Omdat cameratoezicht op zichzelf als een serieuze inbreuk moet worden gezien dienen voor de inzet van een camera voorwaarden te worden gesteld teneinde deze inzet te beperken en dient de inzet van een camera met waarborgen te worden omgeven.

Teneinde de rechtmatigheid van de inzet van camera's te borgen stellen B&W de volgende voorwaarden voor de inzet van een camera bij bestuursrechtelijk rechtmatigheidsonderzoek.

1.2 Toestemming

Tot de inzet van cameraobservatie binnen het bestuursrecht wordt alleen overgegaan na schriftelijke toestemming van de leidinggevende van bureau handhaving van de afdeling inkomen of een door deze aangewezen plaatsvervanger. De (plaatsvervangende) leidinggevende controleert of aan de voorwaarden voor de inzet van een camera is voldaan.

Toestemming en wijziging, verlenging of beëindiging daarvan worden aangevraagd en verleend overeenkomstig een daartoe bestemd aanvraagformulier (bijlagen 2A en 2B bij dit protocol).

Het origineel van de toestemming wordt bewaard als onderdeel van het zaaksdossier. Een kopie wordt gebruikt voor de uitvoering.

Toestemming wordt voor een zo kort mogelijke periode van maximaal 10 dagen verleend en kan éénmalig verlengd worden voor een periode van maximaal 10 dagen. Uit de toestemming en de verlenging daarvan blijkt telkens de afweging die is gemaakt met betrekking tot de totale duur van de inzet van de camera. Aan de toestemming kunnen voorwaarden worden verbonden.

1.3 Gegrond vermoeden

Tot cameraobservatie wordt alleen overgegaan indien een gegrond vermoeden bestaat dat de door belanghebbende verstrekte gegevens niet of niet meer juist en volledig zijn. Een vermoeden is gegrond indien het vermoeden redelijkerwijs uit feiten en omstandigheden voortvloeit. Alleen een persoonlijke inschatting op grond van bijvoorbeeld het voorkomen van iemand is onvoldoende. Onder

meer kunnen een gegrond vermoeden opleveren: al dan niet anonieme fraudemeldingen, eigen waarnemingen van gedragingen of gegevens uit andere bronnen.

Het strafrecht vereist voor de inzet van opsporingsbevoegdheden veelal een verdenking: een uit feiten en omstandigheden voortvloeiend redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit. Die eis kan niet gelden in het bestuursrecht omdat het een strafrechtelijk begrip is. Het vereiste van een gegrond vermoeden heeft wel dezelfde strekking als het vereiste van een verdenking in het strafrecht.

Toestemming voor de inzet van een camera wordt niet verleend voor preventieve doeleinden. De aanvraag voor toestemming bevat de feiten en omstandigheden waaruit het gegronde vermoeden voortvloeit. De inhoud, herkomst, wijze van verkrijging en het moment van verkrijging van de betreffende gegevens blijken uit het onderzoeksdossier (bijlage 1 bij dit protocol).

1.4 Aard en ernst van de onrechtmatigheid

Voor de inzet van een camera is vereist dat de normschending waarop het gegronde vermoeden betrekking heeft inzet van een camera rechtvaardigt. Aard en ernst van de onrechtmatigheid die wordt vermoed spelen daarbij een belangrijke rol.

Als vuistregel kan worden aangehouden dat alleen tot de inzet van een camera wordt overgegaan als bij gehele of gedeeltelijke bevestiging van het vermoeden geen of minder bijstand zou worden verleend. Het totale te verwachten benadelingsbedrag speelt daarbij een rol. Veelal zal benadelingsbedrag ruim boven de €5.000 liggen. De aard en ernst van de onrechtmatigheid die wordt vermoed worden omschreven in de aanvraag voor toestemming.

1.5 Inzet camera

Tot de inzet van een camera wordt alleen overgegaan als er geen voor de belanghebbende minder ingrijpende middelen van onderzoek kunnen worden ingezet, zoals bestandskoppeling of fysieke observatie door medewerker handhaving.

Hierbij worden alle omstandigheden betrokken, zoals de feiten en omstandigheden waaruit het gegronde vermoeden voortvloeit, de aard en ernst van de onrechtmatigheid die wordt vermoed, de onderzoeksmogelijkheden die al zijn benut, de resultaten daarvan en de onderzoeksmogelijkheden die nog kunnen worden benut.

Voor de afweging of heimelijke observatie met camera of zonder camera (fysieke observatie) wordt overgegaan geldt dat een camera alleen wordt ingezet als:

- heimelijke fysieke observatie redelijkerwijs niet mogelijk is vanwege het afbreukrisico of de situatie rond het object van observatie, of
- fysieke observatie een reëel veiligheidsrisico voor de observant kan opleveren.

In de aanvraag voor toestemming wordt aangegeven waaruit het onderzoek tot dusver heeft bestaan. Alle onderzoeksverrichtingen en de relevante resultaten daarvan worden in het onderzoeksdossier vastgelegd (bijlage 1 bij dit protocol).

1.6 Concretisering van de inzet

De inzet van de camera is zo minimaal mogelijk, zowel wat betreft het bereik van de camera, als de tijdspanne gedurende welke de camera beelden vastlegt. Vastgelegd mag slechts worden wat zich voor een ieder zichtbaar in de openbare ruimte afspeelt. Als toestemming gevraagd wordt om beelden vast te leggen tussen 21:00 en 06:00 wordt gemotiveerd op grond waarvan verwacht wordt dat in deze uren voor het onderzoek relevante beelden zullen worden vastgelegd. De camera wordt niet gericht voor waarneming in een woning, bedrijfsruimte of andere besloten locatie. Toestemming wordt niet verleend voor een periode langer dan 10 aaneengesloten dagen. In de uitvoering wordt de noodzakelijkheid van de inzet van de camera telkens binnen een periode van 60 uur getoetst. Zonodig wordt naar aanleiding daarvan de inzet gewijzigd of beëindigd.

2. Plaatsing en werking van de camera

2.1 Camera

Voor de camera die wordt gebruikt is overeenkomstig het Besluit technische hulpmiddelen strafvordering een keuringsrapport afgegeven waarvan de geldigheid niet eerder verstrijkt dan het moment waarop het gebruik van de camera eindigt.

2.2 Medewerker

De camera wordt geplaatst en verwijderd, alsmede in en buiten werking gesteld, en de werking daarvan wordt gewijzigd, door een medewerker die een daartoe aangewezen opleiding heeft gevolgd.

2.4 Plaatsing, verwijdering en rapportage

Het plaatsen en verwijderen van een camera, het in en buiten werking stellen van een geplaatste camera en het wijzigen of beëindigen van de werking van een geplaatste camera, geschieden door een medewerker die zich heeft vergewist van de inhoud van de daartoe gegeven toestemming en overeenkomstig deze toestemming, in acht genomen eventuele wijziging, verlenging en beëindiging daarvan.

2.5 Toetsing

Binnen 60 uur na het in werking stellen van de camera en vervolgens, zolang de camera geplaatst is, telkens binnen een volgende periode van 60 uur toetst een medewerker die ingevolge dit protocol een camera mag plaatsen of de werking van de camera overeenstemt met de daarvoor verleende toestemming en, in overeenstemming met de zaaksbehandelaar, of het resultaat van de observatie tot zover aanleiding geeft tot het vragen van wijziging of herziening van de toestemming of andere onderzoekshandelingen.

2.6 Documentatie

De medewerker die een camera plaatst, in werking stelt, de werking daarvan wijzigt danwel de camera buiten werking stelt of verwijdert, legt dat vast.

3. Verwerking camerabeelden

3.1 Inleiding

De camerabeelden dienen overeenkomstig de Wet bescherming persoonsgegevens te worden verwerkt en de integriteit van de beelden dient te zijn gewaarborgd. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen de oorspronkelijke beelden en kopieën en afdrukken daarvan. Onder de oorspronkelijke beelden wordt verstaan de beelden zoals die voor het eerst na opname duurzaam zijn vastgelegd op een gegevensdrager. B&W stellen de volgende voorwaarden aan de verwerking van de oorspronkelijke beelden waarbij 'oorspronkelijke beelden' aangeduid worden als 'beelden'.

3.2 Beheerder

De leidinggevende van bureau handhaving van de afdeling inkomen wijst een beheerder aan die eindverantwoordelijk is voor het beheer van de apparatuur en de verwerking van de beelden. De leidinggevende van bureau handhaving van de afdeling inkomen of de beheerder wijst een plaatsvervangend beheerder aan. Alleen de beheerder en/of plaatsvervangend beheerder hebben de mogelijkheid om beelden klaar te zetten voor uitlezen en beelden te verwijderen

3.3 Apparatuur

De beheerder draagt zorg dat opgenomen beelden worden vastgelegd met apparatuur waarvoor overeenkomstig het Besluit technische hulpmiddelen strafvordering een keuringsrapport is afgegeven. De beheerder draagt zorg dat de goedkeuringsrapporten tenminste even lang bewaard blijven als de beelden die zijn gemaakt en vastgelegd met de apparatuur waarop de keuringsrapporten betrekking hebben.

3.4 Opslag beelden

De beelden worden integraal opgeslagen voorzien van een unieke (hash)code.

Het beheer van de opgeslagen beelden is fysiek en logisch gescheiden van de overige operationele uitvoering van de rechtmatigheidsonderzoeken.

Alleen kopieën danwel afdrukken die relevant zijn voor het rechtmatigheidsonderzoek worden in het zaaksdossier opgenomen als onderdeel van een observatieverslag of rapportage van bevindingen. Opgeslagen beelden danwel de gegevensdrager waarop beelden zijn vastgelegd zijn voorzien van een uniek kenmerk. Een uniek kenmerk betreft slechts beelden die zijn gemaakt in het kader van één rechtmatigheidsonderzoek.

3.5 Uitlezen van en toegang tot beelden en observatieverslag

Het uitlezen van de beelden geschiedt alléén door met de zaak belaste medewerker handhaving. De (plaatsvervangend) leidinggevende van bureau handhaving van de afdeling inkomen beslist welke medewerker handhaver belast is met een zaak en de gemaakte beelden mag uitlezen.

De uit te lezen beelden worden voor de met de zaak belaste medewerker handhaving klaargezet door geautoriseerde medewerkers.

Binnen vijf werkdagen na het beëindiging van de cameraobservatie wordt een observatieverslag opgesteld. In het observatieverslag worden alleen kopieën of afdrukken van beelden verwerkt die relevant zijn om de daarin weergegeven constatering te onderbouwen. Alleen kopieën of afdrukken van beelden die deel uitmaken van het observatieverslag worden in het zaaksdossier van het betreffende rechtmatigheidsonderzoek gevoegd.

Alleen onder toezicht van voor toegang tot beelden geautoriseerde medewerkers, kunnen andere medewerkers beelden bekijken voorzover een goede uitvoering van het rechtmatigheidsonderzoek dat vereist.

Voor toegang tot beelden geautoriseerde medewerkers kunnen toegang verlenen tot de beelden ten behoeve van een goed beheer van de beelden en ten behoeve van de controle op de naleving van dit protocol en op de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

3.6 Observatieverslagen, kopieën en afdrukken van beelden

Kopieën danwel afdrukken van beelden worden uitsluitend vervaardigd voorzover dat noodzakelijk is voor:

- opname in een observatieverslag;
- een toegestane verstrekking van gegevens;
- kennisgeving aan de belanghebbende bedoeld in paragraaf 5.

Iedere verstrekking van kopieën danwel afbeeldingen, ook die aan belanghebbende overeenkomstig paragraaf 5, wordt schriftelijk gedocumenteerd.

Observatieverslagen, rapportages van bevindingen en kopieën en afdrukken van beelden worden uitsluitend vervaardigd door medewerkers die zijn geautoriseerd tot toegang tot de beelden en zoveel mogelijk in een vorm die bovenmatige (elektronische) verspreiding daarvan voorkomt.

3.7 Beveiliging

De beelden worden beveiligd overeenkomstig het gemeentelijk beveiligingsbeleid in aanmerking genomen de richtsnoeren voor beveiliging van persoonsgegevens van het College bescherming persoonsgegevens, door middel van zowel organisatorische, fysieke als technische maatregelen.

3.8 Bewaartermijnen, verwijderen en vernietigen

De beelden worden niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor het rechtmatigheidsonderzoek en worden vernietigd uiterlijk bij sluiting van het zaaksdossier van het betreffende rechtmatigheidsonderzoek, daaronder begrepen de periode die nodig is om maatregelen te treffen, zoals schorsing, intrekking, herziening en terugvordering van (kosten van) bijstand, de afhandeling van bezwaar- en beroepsprocedures alsmede strafzaken naar aanleiding daarvan. De beelden worden eerder vernietigd zodra is vastgesteld dat de beelden niet of niet langer noodzakelijk zijn voor het rechtmatigheidsonderzoek. Beoordeling hiervan vindt in ieder geval plaats zo spoedig mogelijk nadat het observatierapport is opgeleverd ten behoeve van het rechtmatigheidsonderzoek. Het observatierapport wordt overeenkomstig 3.5 uiterlijk binnen 5 werkdagen na beëindiging van de observatie opgemaakt.

3.9 Administratieve organisatie

De volgende documentatie wordt bij de beelden bewaard:

- de kopie van de voor het maken van de beelden gegeven toestemming of toestemmingen, wijziging en/of beëindiging daarvan;
- de documentatie van het plaatsen, het in werking stellen, het wijzigen van de werking, het buiten werking stellen en het verwijderen van een camera en;
- voor kopie conform ondertekende observatieverslagen.

4. Informeren en rechten van de betrokkene

4.1 Inleiding

Overeenkomstig de Procesbeschrijving 'Heimelijke waarneming door sociale diensten' moet al in ieder geval worden voldaan aan de verplichting om betrokkenen te informeren en het recht van de betrokkene om kennis te nemen van hem betreffende persoonsgegevens en om verwijdering, aanvulling e.d. daarvan te verzoeken. Dit geldt onverkort als bij observatie een camera is ingezet. Voor observatieverslagen e.d. geldt hetgeen voor het zaaksdossier geldt. In aanvulling op de procesbeschrijving stelt B&W de volgende voorwaarden met betrekking tot de beelden.

4.2 Informeren

Bij het informeren van de betrokkene wordt kenbaar gemaakt dat een technisch hulpmiddel is ingezet.

4.3 Kennisneming beelden

Indien een betrokkene om kennisneming van beelden verzoekt wordt dit toegestaan door het tonen van de beelden of het verstrekken van een kopie van de beelden.

4.4 Algemene wet bestuursrecht

Een beslissing op een verzoek om kennisneming, verwijdering, aanvulling e.d. is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht en dient met mandaat van B&W te worden genomen.

5. Controle

Ingevolge de Procesbeschrijving 'Heimelijke waarneming door sociale diensten' wordt periodiek gecontroleerd of de beveiligingsmaatregelen adequaat zijn en voldoen aan de Wet bescherming persoonsgegevens. Deze periodieke controle heeft tevens betrekking op de naleving van dit protocol.

Van de controle wordt schriftelijk verslag uitgebracht aan de leidinggevende van het bureau handhaving van de afdeling inkomen. Deze treft maatregelen tot herstel van geconstateerde tekortkomingen en brengt het verslag van de controle en, in het geval tekortkomingen geconstateerd zijn, de voorgenomen maatregelen tot herstel van geconstateerde tekortkomingen ter kennis van het afdelingshoofd Inkomen.

Bijlage 1 Dossierblad onderzoek

Rapportageformulier FPM

**Afdeling Inkomen Gemeente Nijmegen
Bureau Handhaving (IN90)**

1. Zaaksgegevens

Zaaknummer :

Zaak geopend op :

Zaaksbehandelaar :

Overgedragen aan : op

2. Belanghebbende

Belanghebbende 1

Naam :

Voornamen :

Geslacht :

Geboortedatum :

Geboorteplaats :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Klantnummer :

Burger service nummer :

Uitkering gemeente Nijmegen GWS4All

Soort uitkering :

norm :

sedert :

Uitkeringsverleden :

klantmanager :

Afd. code :

Belanghebbende 2

Naam :

Voornamen :

Geslacht :

Geboortedatum :

Geboorteplaats :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Klantnummer :

Burger service nummer :

3. Aanleiding Onderzoek

Aanvraag LO BNK :
Reden aanvraag :
Omschrijving :

Fraudemelding :
Datum fraudemelding :
Omschrijving :

4. Dossieronderzoek

Basisadministratie gemeente Nijmegen GBA

Belanghebbende staat sinds dd. ingeschreven op bovenstaand adres.

Tevens staan op dit adres de volgende personen ingeschreven:

Naam	Geb. Datum	Sedert	Woon/Briefadres
------	------------	--------	-----------------

eventuele (ex) relaties met belanghebbende

postadres

Meerdere personen met uitkering, vermelden

Suwinet

Heeft Belanghebbende uitkering

Heeft Belanghebbende werk

Rijksdienst voor het Wegverkeer

Heeft belanghebbende kenteken(s) op naam

Sinds wanneer

Geschatte waarde vd auto volgens ANWB

Op welk adres staat de auto geregistreerd

Kamer van Koophandel

Bij vermoeden van handel ed invullen

Print bijvoegen

Info uit andere database oa internet

Welke database

Zoekmachine google ed.

Info uitprinten (*advertentie op marktplaats kan morgen verwijderd zijn*)

Info derden

(Auto)verzekering

Auto belasting

Banken

Werkgevers (naast ook suwinet)

Woningbouw vereniging

Huismeesters

Nuon ed.
Belangen organisatie div

5. Overige onderzoeksverrichtingen

vermeldt hier chronologisch welke acties je hebt uitgezet naar aanleiding van de fraudemelding

inschakeling recherche ?   indien ja over welke periode
is er aanleiding om de uitkering op te schorten
hier invullen wat je hebt ondernomen naar aanleiding van de fraudemelding
buurtonderzoek

(on) aangekondigd huisbezoek

verslag
helemaal uitschrijven, objectief
bij weigering huisbezoek naar de reden vragen

Buurtonderzoek

Verslag
Verklaring getuige

Rondenstaat

Wel niet meegenomen
resultaat
Lijst is in te zien bij Vooronderzoek

gesprek ten kantore

verslag helemaal uitschrijven
geen limitatieve opsomming
objectief, niet subjectief
Legitimatie klant
Ontbieding
redenen van wetenschap
handtekening klant en getuigen

Observatie

Van :
Tot :
Verslagen d.d.:

Belanghebbende mondeling geïnformeerd op:
 blijkt uit

Belanghebbende schriftelijk geïnformeerd op:
 kopie in dossier

Inzet camera

Toestemming op : origineel in dossier
Opdracht op : kopie in dossier
Verslagen d.d. : origineel in dossier

Belanghebbende geïnformeerd op : blijkt uit

Schriftelijk op : kopie in dossier

Afdoening

Onderzoek gesloten op:

Advies op

1 fraude / geen fraude	WO/WF of WO/GF
2 -uitkering :	Beëindigd / aangepast + hoe/ ongewijzigd voortzetten
-aanvraag :	Aanvraag toekennen / aanvraag afwijzen, buiten behandeling
3 sanctie:	Maatregel
4 wel/geen terugvordering:	Periode van terugvordering Wat wordt teruggevorderd (uitkering, bijzondere bijstand etc.) De hoogte van het bedrag ivm aangiftegrens OM van bruto € 10.000,-- (opmerking: indien >€ 10.000,-- dan niet laten berekenen in GWS4ALL, omdat dit dan door onze berekenningsambtenaren zal worden berekend)
5 Huisbezoek	ja / nee
6 GBA-inschrijving juist	Ja/Nee Indien ja, welke mutatie moet plaatsvinden?

In dossier van belanghebbende laten vermelden dat bij een nieuwe aanvraag uitkering Bureau Handhaving dient te worden geïnformeerd.

naam rapporteur :
datum afhandeling :

Vervolgactie

naar wie wordt het dossier / rapportage doorverwezen
medewerker :
bureau

Voor akkoord :
Naam controleur :

Bijlagen

De originelen zijn bij bureau handhaving in te zien

Bijlage 2

2A Aanvraag –en toestemmingsformulier inzet camera

zaaknummer:

gezien de aanvraag met betrekking tot belanghebbende:

Naam :
Voornaam(en) :
Geb. Datum :
Geb. Plaats :
Adres (GBA) :
Postcode :
Woonplaats :
Dossiernummer :
BSN nummer :

en

Naam :
Voornaam(en) :
Geb. Datum :
Geb. Plaats :
Adres (GBA) :
Postcode :
Woonplaats :
Dossiernummer :
BSN nummer :

Die een aanvraag heeft gedaan en/of aan wie een uitkering wordt verstrekt en/of is toegekend op grond van de:

Wwb

IOAW

IOAZ

met ingang van:

is op een onderzoek gestart naar de rechtmatigheid van de verstrekking en/of toekenning van deze uitkering.

Het verrichte onderzoek bestond tot nu toe uit:

- dossier onderzoek
- navraag SUWI net gegevens
- navraag Burgerzaken van de gemeente
- een huisbezoek
- het spreken/horen van getuigen
- het horen van belanghebbende
- heimelijke waarnemingen
- anders, nl.

Het gegronde vermoeden is gerezen dat de verstrekte inlichtingen met betrekking tot:

- woon- leefsituatie :
  - inkomsten :
  - anders :
- niet juist en volledig zijn

Dit gegronde vermoeden vloeit voort uit de volgende feiten en omstandigheden:

Op grond hiervan en in aanmerking genomen:

- het vermoede benadelingsbedrag dat wordt geschat op
en per   oploopt met
en/of
- de feiten en omstandigheden:

Inzet van camera in plaats van fysieke observatie is noodzakelijk vanwege:

- afbreukrisico/situatie rondom het object:
- veiligheidsrisico voor observant:

Het is noodzakelijk om in het onderzoek naar de juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens en de rechtmatigheid van de verstrekte/toegekende uitkering heimelijk door middel van een camera:

in de periode van   tot en met   op;

- maandag(en),
 van   tot en met   uur
- dinsdag(en)
 van   tot en met   uur
- woensdag(en),
 van   tot en met   uur
- donderdag(en),
 van   tot en met   uur
- vrijdag(en),
 van   tot en met   uur
- zaterdag(en),
 van   tot en met   uur
- zondag(en)
 van   tot en met   uur

- vast te leggen
- teneinde vast te kunnen stellen

Aldus aangevraagd
op **datum**

Handtekening

naam
functie

Bijlagen:

**verleent Ondergetekende,
toestemming**

als verzocht

om heimelijk door middel van een camera:

in de periode van	tot en met	op;
☐ maandag(en), ☐ van	tot en met	uur
☐ dinsdag(en) ☐ van	tot en met	uur
☐ woensdag(en), ☐ van	tot en met	uur
☐ donderdag(en), ☐ van	tot en met	uur
☐ vrijdag(en), ☐ van	tot en met	uur
☐ zaterdag(en), ☐ van	tot en met	uur
☐ zondag(en) ☐ van	tot en met	uur

- vast te leggen

- teneinde vast te kunnen stellen

Onder de voorwaarde dat daarbij wordt gehandeld in overeenstemming met het Protocol inzet camera bij rechtmatigheidsonderzoeken door bureau handhaving van de afdeling inkomen zoals vastgesteld door B&W van de gemeente Nijmegen op xx maand 2013

Handtekening

Het (plaatsvervangend) bureauhoofd Handhaving

Datum/Naam

2B Wijziging, verlenging, beëindiging toestemming inzet camera

zaaknummer:

gezien de aanvraag met betrekking tot belanghebbende:

Naam :
Voornaam(en) :
Geb. Datum :
Geb. Plaats :
Adres (GBA) :
Postcode :
Woonplaats :
Dossiernummer :
BSN nummer :

en

Naam :
Voornaam(en) :
Geb. Datum :
Geb. Plaats :
Adres (GBA) :
Postcode :
Woonplaats :
Dossiernummer :
BSN nummer :

Op _____ is toestemming verleend tot heimelijke cameraobservatie.

Inzet van camera in plaats van fysieke observatie is nog steeds noodzakelijk vanwege:

- afbreukrisico/situatie rondom het object:
 veiligheidsrisico voor observant:

Gelet op de volgende feiten en omstandigheden:

_____ is het noodzakelijk gebleken om

de toestemming per _____ te wijzigen zodat deze per die datum ertoe strekt om heimelijk door middel van een camera op:

- maandag(en),
_____ van _____ tot en met _____ uur
 dinsdag(en)
_____ van _____ tot en met _____ uur

- woensdag(en),
 van tot en met uur
 donderdag(en),
 van tot en met uur
 vrijdag(en),
 van tot en met uur
 zaterdag(en),
 van tot en met uur
 zondag(en)
 van tot en met uur

- vast te leggen

- teneinde vast te kunnen stellen

en/of

- de toestemming te verlengen tot

en/of

- de toestemming te beëindigen
 met onmiddellijke ingang
 met ingang van

Aldus aangevraagd
op **datum**

Handtekening

naam
functie

Bijlagen:

heeft Ondergetekende,
de toestemming

- gewijzigd/verleend en/of beëindigd als verzocht

- gewijzigd in dier voege dat deze per ertoe strekt om
 heimelijk door middel van een camera op:
 maandag(en),
 van tot en met uur
 dinsdag(en)
 van tot en met uur
 woensdag(en),
 van tot en met uur

- donderdag(en),
     van   tot en met   uur
- vrijdag(en),
     van   tot en met   uur
- zaterdag(en),
     van   tot en met   uur
- zondag(en)
     van   tot en met   uur

- vast te leggen

- teneinde vast te kunnen stellen

en/of

verlengd tot

en/of

- beëindigd
- met onmiddellijke ingang
  - met ingang van

Onder de voorwaarde dat wordt gehandeld in overeenstemming met het Protocol inzet camera bij rechtmatigheidsonderzoeken door bureau handhaving van de afdeling inkomen vastgesteld door B&W van de gemeente Nijmegen op xx maand 2013.

Eerder verleende toestemming behoudt zijn kracht voor hetgeen krachtens die toestemming is verricht.

datum

handtekening

Het (plv.) bureauhoofd Handhaving
naam